

PRELUCRAREA AUTOMATĂ A EVIDENȚEI FONDURILOR ȘI COLECȚIILOR ARHIVISTICE

MARIA KLAUS

Direcția Generală a Arhivelor Statului

I. Necesitatea prelucrării automate a datelor.

De ce este necesară înregistrarea și prelucrarea datelor? De ce se consumă timp, bani și energie într-un domeniu mult mai puțin productiv, cel puțin în aparență, decît fabricarea și vînzarea produselor?

Informațiile reprezintă o necesitate economică reală. Indiferent de amploarea activității economice desfășurate, faptele și cifrele esențiale trebuie înregistrate și prelucrate. Numai în acest mod se poate păstra controlul asupra operației respective. Cu cît economia este mai complexă, cu atît informațiile sînt mai imperios necesare.

În evoluția metodelor de conducere a organizațiilor economice unii autori disting trei stadii reprezentative și anume:

1. conducerea tradițională, care se bazează pe experiență, intuiție și bun simț;

2. conducerea modernă, care sistematizează pregătirea deciziilor, aplicarea lor și controlul rezultatelor;

3. conducerea științifică, care adaugă conducerii moderne prelucrarea automată a informației, rigoarea unui aparat matematic adecvat pregătirii deciziilor.

În zilele noastre știința și tehnica se dezvoltă într-un ritm foarte rapid, ceea ce creează complexitate care devine din ce în ce mai greu de controlat, de stăpînit, de condus.

Conducerea unei întreprinderi nu trebuie să fie înecată în informații, ea trebuie să primească numai informațiile efectiv necesare.

Nici unul din atributele conducerii nu poate fi realizat în lipsa informațiilor sau în condițiile unor informații necorespunzătoare. Pentru a răspunde în cel mai înalt grad exigențelor unei conduceri științifice, procesul informațional care se desfășoară în întreprindere trebuie să fie structurat, să respecte anumite principii și reguli, să fie un sistem informațional care, păstrînd viziunea de ansamblu, să poată alimenta cu informații diferitele nivele de conducere și diferitele compartimente.

O viziune de ansamblu nu înseamnă o tratare în bloc a sistemului informațional. El este prea complex și descompunerea lui în subsisteme

este obligatorie. Odată cu structura sistemului informațional trebuie precizate legăturile între diferite subsisteme și legăturile subsistemului cu mediul înconjurător.

Este foarte important să se stabilească pentru fiecare subsistem intrările, adică informațiile care trebuie să intre în subsistem, formele de prezentare, gradul de agregare, momentul sau periodicitatea, precum și ieșirile spre alte subsisteme, spre diferite nivele de conducere sau execuție.

Prelucrarea manual-mintală solicită eforturi pentru realizarea operațiilor aritmetice, precum și luarea unui număr însemnat de decizii privind modul de continuare a prelucrării în funcție de anumite rezultate parțiale obținute. Deci, o asemenea prelucrare se realizează cu consum ridicat de energie, care altfel ar putea fi dirijată spre activități creatoare. Mijloacele tehnice actuale de prelucrare a informației sînt caracterizate printr-o viteză mare de calcul și o considerabilă capacitate de memorare.

Un sistem informatic se realizează prin parcurgerea într-o ordine logică a unor activități specifice, grupate pe probleme, cunoscute sub denumirea de etape de realizare a sistemului informatic.

În ce privește numărul și denumirea etapelor nu există o unanimitate de păreri. Una din metodologii stabilește următoarele etape:

- I. analiza generală;
- II. analiza de detaliu;
- III. proiectarea sistemului și programarea;
- IV. implementarea sistemului;
- V. exploatarea și dezvoltarea sistemului.

Pentru realizarea oricărui sistem sau subsistem informatic, parcurgerea acestor etape este obligatorie.

Complexitatea domeniului pentru care se elaborează sistemul sau subsistemul informatic determină gradul de profunzime și durata acestor etape.

II. Descrierea subsistemului

În urma studiului de oportunitate aprobat de conducerea unității s-a proiectat subsistemul „Situția fondurilor și colecțiilor deținute de Direcția generală a Arhivelor Statului” compus la rîndul său din alte două subsisteme și anume: subsistemul valoarea documentară a fondurilor și colecțiilor și subsistemul statistic al fondurilor și colecțiilor.

În momentul de față, subsistemul este în faza de experimentare pe un număr restrîns de cazuri și anume, 50 de fonduri și colecții.

Analiza rezultatelor obținute în urma acestui experiment va determina eventuale modificări ale subsistemului înainte de a fi implementat.

Subsistemul „Valoarea documentară a fondurilor și colecțiilor” presupune pregătirea informațiilor de intrare corespunzător sistemului automat de regăsire a informațiilor din documentele arhivistice — SARIAS — sistem deja implementat, exploatat și dezvoltat. Descrierea acestui sistem nu face obiectul lucrării de față.

Informațiile referitoare la fondurile și colecțiile deținute de Direcția Generală a Arhivelor Statului după ce au fost pregătite, validate și înmagazinate prin sistemul SARIAS, vor fi regăsite prin cereri de regăsire tematică.

În paralel cu înmagazinarea prin sistemul SARIAS se va crea și fișierul »Fonduri și colecții«, care va fi exploatat ulterior pentru obținerea listelor privind valoarea documentară a fondurilor și colecțiilor deținute de fiecare filială și de Direcția arhivelor centrale, precum și centralizarea tuturor fondurilor și colecțiilor care fac parte din aceeași categorie (ex. administrative, juridice, comerciale etc.).

Conform metodologiei de elaborare a sistemelor informatice, subsistemul statistic al fondurilor și colecțiilor arhivistice este prevăzut cu un dosar de proiect, ceea ce a determinat o descriere succintă a subsistemului în lucrarea de față.

Deoarece culegerea datelor în sistemul actual nu corespunde prelucrării automate a datelor, s-a proiectat un formular adecvat pe care se înregistrează datele inițiale.

Datele înregistrate în aceste formulare sînt perforate pe cartele după care, cu ajutorul unui program utilitar și a unui program de formalizare corespunzătoare prelucrării automate sînt înmagazinate într-un disc de lucru.

Înainte de a fi prelucrate propriu-zis, datele sînt controlate logic, cu ajutorul unui program care admite numai informațiile ce respectă anumite reguli de completare și corelații dintre indicatori.

Informațiile astfel validate sînt prelucrate de un alt program. În urma acestei prelucrări se obțin situațiile:

- a) situația existentului fondurilor și colecțiilor la nivel de filială și țară;
- b) situația stadiului de prelucrare a fondurilor și colecțiilor la nivel de filială și țară.

Programele sînt scrise în limbaj PL/I și sînt executate pe calculator tip IBM 360.

III. Eficiența subsistemului.

În calitatea sa de instrument al conducerii, subsistemul asigură o informare rapidă, operativă și satisfacerea optimă a conducerii cu informațiile necesare fundamentării procesului de adoptare a deciziilor și urmării modului de realizare a acestora. Centralizarea la nivel de filială și apoi la nivel de țară a tuturor informațiilor privind fondurile și colecțiile arhivistice, asigură o imagine de ansamblu necesară unei conduceri științifice.

Subsistemul „Situția fondurilor și colecțiilor arhivistice” vizează nu numai aspecte cantitative legate de creșterea vitezei de manipulare a informațiilor, ci și aspecte calitative, de interpretare a rezultatelor și de elaborare a unor variante optime de acțiune. Aceste sarcini se realizează în timp util, de o calitate corespunzătoare și cu un minim posibil de efort.

Acest subsistem asigură cunoașterea, în orice moment, nu numai a situației și a naturii, ci și a valorii documentare a fondurilor și colecțiilor deținute de Direcția generală a Arhivelor Statului și poate furniza informații asupra unor eventuale fenomene negative, putându-se interveni operativ pentru corectarea procesului în curs de desfășurare.

Prin înregistrarea informațiilor pe purtător de informații ce poate fi prelucrat la calculator se obține o înregistrare durabilă și care poate fi folosită de repetate ori în diferite scopuri.

Transferul operațiilor tehnice de rutină de la om la mașină, realizează eliberarea unei părți din personal de aceste operații în favoarea sporirii timpului afectat activității de control, concepție și previziune.

Datorită posibilităților largi de corelare și interpretare a datelor, subsistemul contribuie la asigurarea unei imagini de perspectivă necesară orientării muncii în concordanță cu nevoile viitoare.

Realizând pe deplin importanța crescândă a prelucrării informațiilor, mai ales pe măsură ce economia devine tot mai complexă, se vor aprecia mai bine tehnicile și procedeele utilizate în sistemele moderne de prelucrare a datelor.

DATA PROCESSING OF THE FONDS AND COLLECTIONS EVIDENCE

ABSTRACT

As a result of the opportunity study approved by the management of the unit it has been projected the situation of the fonds and collections owned by the General Directorate of the State Archives subsystem, having in its turn two other subsystems, that is: the documentary value of the fonds and collections subsystem and the fonds and collections statistic subsystem.

Now the subsystem is to be found in the experimental phase dealing with a restricted number of cases, namely 50 fonds and collections.

The analysis of the results obtained as a consequence of this experiment is to determine the possible amendments of the subsystem before being implemented.

The documentary value of the fonds and collections subsystem supposes the preparation of the feeding in information adequate to the information self-retrieval system in the State Archives — SARIAS — system already implemented, used and developed. The description of this system is not the subject of the present paper.

The information referring to the fonds and collections owned by State Archives having been prepared, validated and started by means of the SARIAS system are to be self-retrieved of thematic requests.

In parallel with the storing by the SARIAS system it is also to be created "the fonds and collections" file which will be used afterwards for obtaining the prints concerning the documentary value of the fonds and collections owned by State Archives and each branch, as well as for centralizing all the fonds and collections belonging to the same category (e.g. administrative, juridical, commercial etc).

In its capacity as an instrument of the management, the subsystem ensures a rapid, operative information and an optimum supplying of the management with the necessary information to justify the process of adopting decisions and to watch the way these decisions are implemented. The centralization of all the information concerning the archival fonds and collections at the level of a branch and then at the level of the country ensures to a scientific management a necessary general image.

The situation of archival fonds and collections subsystem has in view not only quantitative aspects connected with the increase of the speed of the information handling, but also qualitative aspects of interpretation and elaboration of some optimum variants of action. These tasks are achieved in due time, correspondingly qualitative and with a minimum effort.

The subsystem ensures not only the knowing of the situation and nature of the fonds and collections of the State Archives, but also of their documentary value and can supply information concerning the possible negative phenomena, permitting an operative intervention to correct the process in development.

By registering the information on an information bearer which may be processed in a computer one can achieve a lasting registration that allows to be used repeatedly in various purposes.

The transfer of the routine technical operations from man to machine leads to the displacement of a part of the personnel from this work of operations to the work of control, conception and forecasting.

Owing to the large possibilities of correlation and interpretation of the data, the subsystem contributes to the supplying of a prospective image necessary to the orientation of work in accord with the future needs.

Fully realizing the growing importance of the processing of the information, especially at a time when the economy is becoming more and more complex, the techniques and methods used in the data processing modern systems are to be better appreciated.